

E-viiped kõigile

EKLVL alustab septembris uue projektiga E-VIIPED KÕIGILE, mida rahastab Sotsiaalministeerium programmist E-Kaasatus.

EKLVL on viipekeelt õpetanud juba mitmeid aastaid. Kahjuks on suur hulk lapsevanemaid, kellele Tallinnasse tundidesse jõudmine erinevatel põhjustel on raske või lausa võimatu. Kuna tänapäeval on Interneti leviku kaudu võimalik õppida ka kodust väljumata, siis on oluline, et EKLVL selliseid kursuseid ka välja töötaks.

Sellest sügisest alates alustame e-õppe programmi koostamisega, mille abil saavad kõik, keda viipekeel huvitab, iseseisvalt või meie õpetajatega koostöös seda õppida.

Esiteks viime läbi uuringu meie viipekeele õppijate hulgas ja püüame analüüsida, milline oleks sobiv lahendus õppija vaatenurgast. Edasi arutame koos õpetajate ja IT-spetsialistidega, milline programm on meie võimaluste juures kõige parem lahendus. Järgmisteks etappideks on õppeprogrammi koostamine ja selle piloteerimine meie õppijate hulgas. Analüüsides õppijate ja õpetajate hinnanguid saame viia sisse vajalikud muudatused ja sealt edasi on E-VIIPED kõigile kättesaadav õppematerjal.

Üheks kõige keerulisemaks probleemiks viipekeele õppimise juures on selle keele pidev muutumine. Kui täna õppida mõni viibe, siis võib juhtuda, et seda hiljem kurtide seltskonnas kasutama hakates selgub, et neil on juba

sama sõna tähenduses sootuks teine viibe. Sellistes tingimustes on sõnaraamatu koostamine väga küsitava väärtusega, samas ei saa keelt õppida ilma sõnavarata. Millised võiksid olla lahendused?

Esiteks on võimalik huvigrupp ühise laua taha koondada ja viiped kokku leppida. See tähendab, et ühte sõna tähistaks sealt alates alati üks ja seesama viibe. Sellist protsessi võiks nimetada ka viipekeele normeerimiseks. Oluline oleks välja selgitada potentsiaalsed inimesed, kes peaksid sellesse protsessi panustama. Siiski on kõigile asjaga kursis olevatele isikutele ammu selge, et viipekeelega tegelevad inimesed on kõikjal üle koormatud ja sellist suure mahulist tööd ette võtta on neil väga raske.

Teiseks võimaluseks oleks vikipeedia tüüpi lahendus, kus Internetti luuakse sõnaraamat, mida viiplevate Kurtide kogukond ise saaks jooksvalt täiendada ja parandada. Selline orgaaniline ja kaasaegne lahendus oleks hetkel optimaalseim. Kaasatud saaksid kõik, kellel asja vastu huvi ja vajalikud teadmised. Kasutajate hulk, aga oleks piiramatu – mis tähendab viipekeele laia levikut ka inimeste hulgas, kellel siiani puudus erinevatel põhjustel võimalus viipekeele õppimisest osa saada.

Evelin Tamm

Seminar Kuidas arendada lapse kõnet? 7. oktoobril

Pühapäeval, 7. oktoobril kell 12-16 korraldab Implantaadilaste Selts Tallinna Lastepolikliiniku õppeklassis Ravi 27 logopeed Ülle Liesmendi juhendamisel seminari Kuidas arendada kuulmispuudega laste kõnet? Mänge ja ideid kodusse tegelemiseks lastega.

Oodatud nii eelkooliealiste kui pisut suuremate laste vanemad.

Osavõtumaks 25 krooni.
Info ja registreerimine kuni 5. oktoobrini epp.muil@neti.ee või telefonil 5649 3041.

Seminar laste emotsionaalsest arengust 20. oktoobril

Implantaadilaste selts kutsub osa saama tunnustatud lastepsühhiaatri dr Tiiu Arro juhitud seminarist, kus käsitletakse laste varase emotsionaalse suhte ja maailma mõistmise kujunemist.

Seminar toimub Tartus, ülikooli kohviku III korruse seminariruumis
Ülikooli t 20

laupäeval, 20. oktoobril kell 11–15.

Alates 10.30 tervituskohv.

Osavõtumaks 40 krooni.

Info ja registreerimine kuni

10. oktoobrini epp.muil@neti.ee või telefonil 5649 3041.

Vabatahtlikult Eestis

29. juulist kuni 11. augustini toimus Rummusaares EU vabatahtlike töölaager. Laagri eesmärgiks oli kõikide puhkekeskuse uste ja uksepiitade renoveerimine. Vanast värvist puhastati, pahteldati ja värviti kokku 32 uksepiita ja ust. Selle ajamahuka, samas hädavajaliku töö tegid ära 5 hollandlast, 2 sakslast ja 3 eestlast. Kokku tegi iga vabatahtlik EKLVL heaks kahe nädalaga 66 tundi vabatahtlikku tööd.

Esimest korda oma elus olin ma Lennujaamas külalisi oodates hirmul. Seisin, silt käes, ja mõtlesin, et tahaks minema joosta. Kes on need 5 hollandlast ja 2 sakslast, kes lennuki pealt tulevad? Kes on EU vabatahtlik, kes maksab peale, et meile tööle tulla?

Täna saan väita, et tegemist on väga erinevate motiividega noortega. Kerge nendega ei ole, kuid huvitav on kindlasti. Paljuski sõltub tulemus sellest, kuidas eestöölised innustavad, vaja on ühe korraga tagant lükata ja eest tõmmata. Mõnikord oli kõigil nii raske, et isegi süüa ei jaksanud, aga tuju oli siiski hea ja meeleolu lõbus.

Õppisime ühiselt saksa, inglise, eesti ja hollandi keelt. Välismaalasi huvitas Eesti elu-olu ja keel väga (see oli ka peamiseks motiiviks, miks tulnud), nt söögilauas kasutati peamiselt eesti keelseid toiduainete nimetusi. Toidu tegemine käis meeskondadena, igal päeval õpetasin ühe eestimaise roa valmistamise. Kuid kui serverisin pannkooke, arvasid nii hollandlased kui sakslased, et pannkook on tegelikult nende toit. Samuti oli mitmete teiste toitudega, mis kõigil ühised.

Lisaks raskele tööle oli mul välismaistele vabatahtlikele pakkuda mitmekülgne vabaaja programmi:

- Külastasime Tallinna vanalinna sh Raekoda ja maaaluseid käike,
- tutvusime Vetepere lähiümbrusega, käisime rabas ja metsades mustikal,
- Paunkülas saunatasime päikseloojangul ujuvsaunas,
- kanuutasime mööda Jägala jõge ja proovisime naabrimehe keldersauna ja tünnisauna,
- Lääne-Virumaal tegime tiiru Lahemaal, külastasime Rakvere valli-

mäge keskööl,

- Lõuna-Eestist pidutsesime hommikuni Tartus, vaatasime üle Eesti kõrguselt teise mäe, sõitsime läbi Otepää ja päevitasime Elvas.

Laager sai läbi ja lennujaamas oli noortel raske Eestist lahkuda. Enamus lubas juba järgmisel aastal tagasi tulla. Paar tudengit leidsid isegi, et see on parim puhkamisviis ja et viimased kaks nädalat oli nende elu parim puhkus.

Meie vaev on ära tasunud ja Rummusaarde sattudes näete ka ise, et ukсед ja piidad on kui uued. Lapsed olid üllatunud, kui augustis laagrisse jõudes maja uut ilmet nägid. Nende rõõm on suurimaks innustuseks kõigile.

Järgmisena ootavad tegemist laed ja põrandad. Selleks oleme järgmiseks aastaks planeerinud uue vabatahtlike laagri. Kui seekord oli EKLVLlist kohal vaid tegevdirektor, siis järgmisel aastal ootame kindlasti ka sind!

Muljeid pani kirja

Evelin Tamm

Vabatahtlikud Lahemaal Sagadi mõisapargis

FEPEDA perekokkutulek ja peaassamblee 2007 Irimaal

Toomas, Marika, Kristina ja Martin Sepp viibisid 24.-29. juulini 2007 Eesti Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liidu delegatsiooni koosseisus Irimaal Carlingfordis, kus toimusid FEPEDA Peaassamblee ja täitevkoogu istung ning üleeuroopaline perelaager.

Kokku võttis üritustest osa 247 osalejat 14 riigist. Organiseerijaid aitas 47 vabatahtlikku, sh 12 neist olid teistest riikidest ja 1 ka Eestist.

FEPEDA Peaassamblee ja täitevkoogu istungitest

27. juulil toimus kaks FEPEDA täitevkoogu istungit ja nende vahel Peaassamblee.

Esimese täitevkoogu päevakorras arutati järgmisi küsimusi.

1. Otsustati, et järgmine täitevkoogu toimub 25.-27. jaanuarini 2008 Viinis, aeg ja koht võib veel täpsustuda.
2. Kiideti heaks Pariisi täitevkoogu protokoll. President informeeris, et ÜRO on vastu võtnud võrdsete võimaluste alase dokumendi, mille on juba 97 riiki allkirjastanud. Selle üle algas väga terav diskussioon Silvana Paroni (Itaalia) eestvedamisel. Probleemiks viipeekeele rolli kajastamine selles dokumendis. Pärast pikki vaidlusi otsustati, et tuleb selle dokumendi osas uurida, kuidas erinevad riigid on seda dokumenti aktsepteerinud, ja välja töötada tuleks ka FEPEDA poliitiline dokument, kus siis kajastada FEPEDA seisukohad, selle dokumendi osas (link sellele dokumendile on siin). Seni on 97 riiki selle dokumendi juba allkirjastanud.
3. Soome esindaja lubas tõsiselt kaaluda perekokkutuleku korraldamist Soomes aastal 2011. Arvati, et perelaager võiks toimuda iga kahe aasta tagant, 2009 aasta laagri korraldamisest aga keegi otseselt veel huvitatud ei olnud.
4. Käsitleti allkirjade kogumise kampaaniat puuetega inimeste õiguste kaitseks. See aktsioon on ka meil Eestis toimunud ja oleme omad allkirjad andnud. Juttu on miljoni allkirja korjamisest.
5. Kuulati ära ka presidenti raport 2007. a I poolaasta kohta. Sisuliselt

oli aruanne suuline, kirjalikke materjale selle kohta ei jagatud.

6. Kiideti heaks FEPEDA tegevuskava aastaks 2007. Esitatud projektile tehti üks täiendus – tehti ettepanek, et senised riigid, kellel on tugevad organisatsioonid, võiksid võtta enda hoole alla ühe uue alustava liikmesriigi organisatsiooni ja abistada selle ülesehitamisel. Konkreetsetest riikidest juttu ei olnud ja selle küsimusega hakkab juhatus tegelema. Plaani projekt on lisatud aruandele nagu ka päevakord.
7. Lisaks arutati finantsseisu, selle kohta on samuti materjalid lisatud. Eesti on oma 2006 ja 2007 aasta liikmemaksu tasunud. Aga selleks, et midagi suuremat ära teha, peaks loomulikult FEPEDA saama eraldi rahastust Euroopa Liidult või kuskilt mujalt.
8. Valiti uued täitevkoogu liikmed: Eesti, Läti, Hollandi, Belgia ja Luksemburgi poolt. Eesti esindajana jätkan mina, Toomas Sepp, järgneva kahe aasta jooksul. See, et ma jätkaksin täitevkoogus, oli ka Soome organisatsiooni ja tulevase 2008 aasta juulist presidendi volitused saava Eeva Tikka väga suur soov. Seisukoht on, et Soomega koos võiks ka Eesti näidata, kuidas niisugune rahvusvaheline organisatsioon toimida saab.

Teisel FEPEDA täitevkoogu istungil, mis toimus sama päeva õhtul, arutati veelkord

1. 2009 aasta perelaagri probleeme. Keegi otseselt siiski oma valmisolekut selle korraldamiseks üles ei näidanud. Mõned riigid nagu Hispaania, Itaalia küll ütlesid, et nad võivad selle üle veel mõelda.

2. Uuesti tõsteti üles teema ÜRO deklaratsiooni osas ja Silvana Paroni ettepanekul otsustati, et tema saadab mulle omapoolsed parandusettepanekud, mida võiks sellesse dokumenti panna ja siis saaks hakata neile andma juriidilist vormi (kuidas konkreetselt ja kellele oma parandusettepanekud esitada).
3. Hollandi poolt tõsteti üles kõnepuuetega laste vanemate abistamise probleem, mida Rootsi toetas. Teatavasti on Rootsis ka kõnepuuetega lapsed kuulumas samasse organisatsiooni kuulmispuuetega laste vanematega. Otsustati, et Holland koostöös Rootsiiga tulevad välja ettepanekutega täitevkoogusse. Eelnevalt veel selgitatakse erinevates riikides sellealast olukorda, samuti kuidas organisatsiooniliselt kõnepuuetega lastevanemate huvid on rahvusvahelistes organisatsioonides ja ka Euroopas esindatud.
4. Otsustati, et järgmine aastakoosolek toimub koos FEPEDA täitevkoogu ja üldkoguga 25.–26. juulil 2008 Soomes, täpne koht ei ole veel selge.

FEPEDA perekokkutulekul Irimaal

5. FEPEDA üldkogul sisuliselt korraldati üle juba tehtud otsused ja huvitavama seigana võiks seal üles tõsta selle, et Iiri lastevanemad hakkasid tõsiselt rääkima sellest, et kuidas ikkagi on teenused kättesaadavad, kuidas üldse leitakse üles kuulmispuudega inimesed ja eelkõige kuidas antakse peredele abi, et pered teaksid, missugused õigused neil on.

FEPEDA hetkeseisust

Mitmed riigid ei osale enam FEPEDA tegevuses. Ilmselt ei näe nad sellest oma organisatsioonile kasu tõusmas, samuti on osalemine üritustel suhteliselt kallis. Ka meie peaksime endalt küsima, mida me oleme saanud ja andnud FEPEDA kaudu. Saanud oleme ilmselt me omal ajal päris palju oma organisatsiooni ülesehitamiseks. Täna on küsimus selles, mida me saame anda teistele. Põhiline peaks siin olema kogemuste jagamine, vastastikune kontaktide loomine, et teiste riikide vastavaid seadusi ja kuulmispuuetega inimestele ja lastele ning lastevanematele antud õigusi propageerida ja selle kaudu parandada meie kuulmispuuetega laste ja nende vanemate olukorda. Peaks veelkord üle vaatama, ja süstematiseerima, meie poliitilised dokumendid, läbi viima uuringuid valdkonniti. Kindlasti tuleks tegeleda organisatsioonilise arenguga, kuni pole alalist keskust, sekretariaati, niikaua ei teki ka korralikku organisatsiooni. Uute alustavate organisatsioonide abistamine uutes liikmesriikides võiks olla meie ettepanek, samuti peaksime toetama noorteprojekte. Aga selle kõige eelduseks on kahtlemata juurdepääsu loomine eurorahadele ja muudele välisfinantseeringutele. Veebileht tuleb kahtlemata täiustada ja tuleb lahendada ka keeleprobleem. Ilmselt ei ole mõeldav asjaajamine rohkem kui kahes põhikeeles - inglise ja prantsuse keeles. Need on mõned mõtted.

Perekokkutulek oli üles ehitatud põhimõttel, et lastele ja noorukitele, kes jagati vanusegruppide järgi rühmadesse, oli kogu nädala vältel väga huvitav programm, eelkõige seiklus-

turismi laadne. Nad käisid süstaga merel, purjetamas, käisid mägironimist tegemas ja palju muud huvitavat. Nende programm oli tõesti hästi tore ja sellest võiksid ka lapsed ise lehes kirjutada ja mõne pildi juurde panna.

Täiskasvanute programm oli ehitatud üles põhimõttel – pool päeva loenguid-seminare ja teine pool päeva tutvumine kas kohaliku kultuuriga, iiri tantsu, iiri trummi õppimine või mingi ekskursioon. Kõigil ühiselt oli üks vaba päev kas mägede või Dublini ekskursiooniks.

Lõpetuseks mõningaid huvitavamaid mõtteid ettekannetest ja ideid.

Ettekannetest:

- Margaret de Feu – Psühhiaater, hiliskurdistanud
- Pauline Walker – NDCS, lapsevanem

2006. aasta aprillis algas projekt „Healthy Minds Project”, mille ellukutsumise põhjuseks oli asjaolu, et noored kurdid ei pääse ligi tervishoiuteenustele võrdselt kuuljatega. Seda näitas ka Põhja-Irimaal läbiviidud uuring. Näiteks õppimine tavakoolis – puudub vajalik tugiteenus, sealt ka sotsiaalsed probleemid. Paremini mõjub just vanemalt vanemale tugi – omavaheline kogemuste vahetamine (Family Weekends). Projekti raames koolitati õpetajaid, räägiti kommunikatsioonivõimalustest, kuulmislanguse põhjustest, ühistegevusest, õppimistoest, huvitegevusest. Tõdeti, et on puudus õppematerjalidest isikutele, kes tegelevad kuulmispuudega lapse ja tema probleemidega. Enim keskenduti järgmiste osakuste arendamisele:

- Iseseisvuse arendamine
- Probleemide lahendamise oskused
- Identiteedi tunnetamine
- „Piiride” tunnetamine (kurtus)
- Sotsiaalse toe (oma õigused) mõistmine
- Õppimine läbi isikliku läbielamise
- Võimalus teha vigu ja neist aru saada, nendest õppida.

Senini on programmi läbinud 115 spetsialisti, 126 vanemat, 97 kurti noort. Mõnikord ülihoolitsevad vanemad teevad laste eest kõik ära - nii on

lihtsam ja nad tahavad aidata. Peaks aga laskma lastel kasvõi oma vigade kaudu õppida. Lapsed peavad õppima „ise püsti tõusma”.

Praegu tehakse kokkuvõtteid tagasisidest, selle alusel uuringud jätkuvad ja antakse välja materjale (see kuluks ka meile ära). Kohtuma peaks eraldi tavakoolide õpetajad, kus kuulmispuudega lapsed õpivad.

To take ownership of the Deafness – Ole ise oma kurtuse peremees!

Ettepanek kohustuslikult sisse viia sotsiaalsete ja psühholoogiliste oskuste õpetus kuulmispuuetega lastele, sest laps peab õppima suhtlema ka väljapoole kurtide ühiskonda. Ainult siis on võimalik elus läbi lüüa. Kõige õigem on alustada sellega siis, kui laps on väike.

Soomlastel on vaidlused oraalsete ja viipekeelse õpetuse üle vaieldud selgeks juba 20 aastat tagasi. Viipekeelse oskused peredele on hädavajalikud. Püütakse siiski leida teatud koole, kuhu koondada kuulmispuudega õpilasi. Erinevad keeled on nagu väljundid ajusse, st võid oma ajuga kontakti saavutamiseks kasutada erinevaid teid (M. De Feu)

Edasimõtlemist ja ideid

- NDCS-i „Healthy Minds Project” raporti alusel ja meie kogemust arvestades anda välja õppematerjal (koolidele, arstidele, psühholoogidele, lastevanematele jne).
- Eraldi kursused tavakooli õpetajatele.
- Abivahendite näiteklass Heleni Kooli, samuti loop-süsteem või raadioabi („radio-aid”)
- 2009 Eesti-Soome perelaager Soomes?
- 2011 FEPEDA perelaager Soomes?
- Edasi arendada võimaluste ideoloogiat, (ka tehniliste abivahendite osas). Meile pole tähtis, kas abistab sotsiaal- või haridussüsteem, see on riigi ülesanne, mitte omavalitsuste oma.
- Kuulmisrehabilitatsiooni ümarlaud tuleb kokku kutsuda, üle vaadata kuulmisrehabilitatsiooni programm, see uuendada.

Noored FEPEDA perelaagris 24.-29.07.2007 Darlingfordis Iirimaa

- Ka mujal Euroopas on probleemid sellega, kelle ülesanne on tagada abivahendid: riik, omavalitsused, haridus- või sotsiaalsüsteem.
- Veebilehel tuleb üle vaadata õiguste pool, uuendused.
- Eesti-siseselt anda välja auhind – kuulmispuudega inimeste kõige sõbralikum omavalitsus (kurtide nädala raames.)
- Hädaabi numbritega ühenduse saamine (SMS-i saatmine).
- EMT-ga eripaketi kõnehindade korrigeerimine.
- Skype võimaluste tutvustamine kurtide kogukonnale.
- EKLVL võiks olla doonororganisatsiooniks riikides, kus puudub veel oma KPLV Liit (Ukraina, Gruusia, Moldova, Makedoonia).
- Interneti ja IT arengu tingimustes muutub järjest olulisemaks keeleoskus.
- ÜRO võrdsete võimaluste deklaratsioon – uurida ja vajadusel mõtetega sealt täiendada kuulmisrehabilitatsiooni programmi (vt Sotsiaalministeeriumi veebi).

Reisi toimumise eest võlgname tänu meie sponsoritele, kes aitasid finantseerida nii osalustasu kui ka lennupiletite maksumuse, päevarahasid organisatsiooni kulult välja ei makstud.

*Toomas Sepp,
EKLVL president*

Koostööst Leedu ja Soome lastevanematega

EKLVL ja Implantaadilaste selts koos LapCI ry-ga Soomest ning LKINAgaga Leedust osalevad koostööpartneritena Põhjamaade Ministrite Nõukogu poolt kaasrahastatavas projektis Step by Step. Projekti juht on EKLVL.

Kokkuvõtlikult on projekti eesmärgiks välja töötada kolm erinevat ideekavandit või stsenaariumi kuulmispuudega lapsi kujutavate filmide jaoks, üks iga riigi kohta. Vajadus tuleneb elust enesest – üheski partnerrisist pole ülevaatlikku käsitlust kuulmispuudega laste õpetamise ja arendamise, erine-

vate suhtlusmeetodite ja abivahendite kohta. Sellist DVD-filmi oleks aga hädasti vaja – eelkõige vastdiagnoositud kurtide laste peredele, aga ka juba kogenumatele lastevanematele ning muidugi õpetajatele. Usun, et enamik meist mäletab esmast okki ja sellele järgnenud infootsinguid ning pikki netis surfamisi. Niisiis – plaanis on film! Esialgu aga oleme töötnud ees- tipoolse sisu kallal, filmi ülesvõtmiseks ja tootmiseks otsime uusi projektivõimalusi. Projekti sees toimub või on juba toimunud kolm suuremat kokku-

saamist – aprillis Tallinnas, augustis Kaunases ja novembris Helsingis. Iga kord peetakse lisaks töörühmade koosolekutele ka seminar lastevanematele, ning juhusliku kokkulangemisena on need kõigis riikides sellised, kus ju- tuks kuulmispuudega laste vanemate hingelised probleemid – lapse puude aktsepteerimine, okist ülesaamine, toimetulek. Meie lastevanemate sem- inari viis läbi Meelike Saarna. Järgmine projektirühmade kokkusaamine on 7.-9. novembrini Helsingis.

Epp Müll

Tänavused EKLVL laste suvelaagrid olid mitmekülgsest arendavad ja põnevad!

2007. aasta suvel viis EKLVL läbi kaks laste ja noorte laagrit. Mõlemad laagrid toimusid Rummusaare Puhkeskuses Vetepere külas Järvamaal. Laagrite rahastamiseks taotlesime lisaraha ja lapsevanemate kõrval toetasid meie laagreid nii Eesti kui Euroopa institutsioonid. Laagrites osalesid lisaks viipelevatele kurtidele lastele-noortele sisekõrva implantaadiga lapsed ja muidugi olid kohal paljude kuulmispuudega laste õed-vennad. Kokku osales sellel aastal meie laagrites lapsi veidi alla 60. Laagrid peeti viipekeeles ja tõlgiti eesti keelde.

10.–15. juunini toimus loovuslaager.

Laagri peamiseks teemadeks olid:

- Draama
- Film
- Fotograafia
- Kunst ja meisterdamine

Esiteks võeti ette ekskursioon Rakvere Linnusesse. Seal nägid lapsed kesk-aegset kindlust, tutvusid tolleaegse sõjatehnika ja eluoluga. Rummusaarde jõudes algasid eelnevalt läbimõeldud tegevused, kus lapsed õppisid loovate

tegevuste kaudu uusi viipekeelseid sõnu ja arendasid mitmesuguseid oskusi. Lisaks meie laagrikasvatajatele osales töös ka Kinobussi meeskond, kes õpetas lapsi multifilme tegema, vanemad lapsed said teha kaks lühifilmi. Kõik alates filmistsenaariumitest lõpetades näitlemisega oli laste enda tehtud. Lisaks lastele tegid oma filmi ka kasvatajad.

Täna on EKLVL kontoris saadaval kolm meie laste ja noorte tehtud lühifilmi ja ühtseks klipiks monteeritud animafilm, mis sisaldab kõiki laste tehtud lühimultikaid.

Lisaks filmile tegelesid lapsed ka fotograafiaga. EU Noored programmi abil on EKLVLil nüüd oma uus ja uhke digitaalkaamera, millega lapsed laagri vältel pildistamiskunsti said proovida.

Loovuslaagri läbiviimist toetas EU Noored Eesti büroo.

12.–17. augustil viisime läbi seikluslaagri. Selle laagri peamised tegevused olid:

- Seiklused metsas ja laagripaigas
- Järva-Jaani tehnikamuseum

- Sportlikud ettevõtmised ja mängud
- Matkad ümbruskonnas
- Ujumine

Kõik algas sellest, et lapsed istusid Balti jaamast bussi, mis viis nad Aegviitu ujuma. Peale ujumas käiku võeti ette retk Aegviidu metsa, läbiti 1,5 km rabamaastikku. Alles siis jõudis laagriseltskond Rummusaarde.

Vetepere küla on väga põnevas paigas, seiklusteks on siin võimalusi kuhjaga. Üheks meeldejäavamaks mänguks oli indiaanlaste mäng. Selleks ehitasi lapsed meeskondade kaupa maja taha metsa servale indiaanionnid, mis sarnanesid väga paljus lapsepõlves raamatutest nähtu-loetuga.

Lastele endile meeldis väga ka Järva-Jaani muuseum, kus nähtu üle jätkus arutelu veel järgmiselgi päeval.

Igal laagripäeval toimusid spordivõistlused erinevatel aladel (korvpall, võrkpall, rahvastepall jne), elevust ja võistlusindu lastel jagus.

Laager lõppes varjuteatri etteastetega, kus lapsed esitasid erinevaid muinasjutte.

Seikluslaagri läbiviimist toetas Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet.

Lisaks toimus mõlemas laagris hulgaliselt muid tegevusi, mille kirjeldamiseks võiks kulutada lehekülgi.

Tahaksin eraldi tänada aktiivseid Tartu lapsevanemaid, kes oma lapsed Rummusaarde saatsid, meie toreid kasvatajaid ja Kinobussi meeskonda.

Meie lastelaagrid toimuvad nagu ikka Rummusaare Puhkekodus – Vetepere külas, Albu vallas Järvamaa, mis jääb Vargamäelt 5,3 kilomeetri kaugusele. Tegemist on looduslikult võrratult kauni kohaga. Laagrite läbiviimiseks on tingimused suurepärased. Ootame Teie lapsi laagrisse ka järgmisel aastal!

Infot lastelaagrite toimumisaegade jms kohta saab küsida: eklvl@eklv.ee

Ülevaate koostas:
Evelin Tamm

Loominguline tegevus juunilaagris

Kermo ja Kristina seltsi suvepäevadel Rummusaares

Rollid jagatud!

Laagrirõõmud

Parvsaun pakkus eksootikat

Rabamatkal juunilaagris

Käsitöökoda

Klouni filmivõtted loovuslaagris

Saa targaks!
koolitusseeria "Töö & Kool"
1. - 3. november 2007
Rummusaare puhkemaja

Erinevad huvitavad loengud spetsiaalidelt:
 Tööpsühholoogia, Tööõigused, Kuidas koostada
 karjääriplaani?, Kuidas koostada CV?,
 Mis on sotsiaaltöö?, ... Õhtul meelelahutuslikud tegevused

Tulge kindlasti ja Te ei kahetse! :)

Liikmetele 150 kr, mitte-liikmetele 200 kr
Hinnas: majutus, saun, söögid ja hea tuju.
Palun teatage ekno@ekno.ee või klubis kuni 28. oktoobrini!

Toetajad:

NB! Täiendav info -> www.ekno.ee

Rehabilitatsiooni- meeskond Ehte 7

EKLVL juures Tallinnas Ehte 7 tegutseb rehabilitatsioonimeeskond, kes koostab kuulmispuudega lastele rehabilitatsiooniplaane ja pakub teenuseid.
 Info tel 5201428 või 6008552,
eklvl@eklvl.ee Evelin Tamm

Viipekeeles kursused!

EKLVL alustab 1. oktoobrist viipekeeles kursustega Tallinna Heleni Kooli ruumides.
 Töö toimub kahes grupis
 Edasijõudnutele õpetaja Maret Õun,
 neljapäeviti 17:30 - 19:00
 Algajatele õpetaja Riina Kuusk, esmaspäeviti
 ja neljapäeviti 17:30 - 19:00
 Lastevanematele tasuta!
 Info ja registreerimine eklvl@eklvl.ee tel 5201428

Rummusaare puhkekeskus ootab sind!

Rummusaare puhkekeskust saab rentida pere- ja firmaüritusteks. Meile mahub ööbima 35 inimest, peahoone kõrval on saun, grillkoda ja lõkkeplats. Asume Kesk-Eesti kõige ilusamas paigas!
 EKLVL liikmetele soodsam hind!
 Täpsemalt vaata www.eklvl.ee või helista tel. 5201428.

Forest Books pakub oma e-poes inglisekeelset kirjandust

Vt <http://www.forestbooks.com> Esinduslik valik raamatuid, videokassette, DVD-sid, CD-plaate ja tarkvara kuulmislanguse ja viipekeeles kohta.

Tüdruk, kes väljus vaikusest

Kirjastus Tammerraamat on välja andnud Zürichis elava 23aastase Fiona Bollagi raamatu „Tüdruk, kes väljus vaikusest”. Fiona sündis siia ilma kurdina. Ja kaua aega ei adunud mitte keegi, et Fiona ei kuule vähimatki. Ta pidi õppima iga viimast kui sõna huultelt maha lugema ja tal polnud vähimatki ettekujutust, kuidas võiks kõlada muusika. Kuue-teistkümnese saai ta nendel aegadel täiesti uudse abivahendi, sisekõrva implantaadi. Sellest ajast elab ta sootuks teistsuguste helide maailmas. Praegu on Fiona 23-aastane. Ta on lõpetanud Zürichis õpingud ärijuhtimise alal. Tema raamat aga vestab loo elurõõmsast tüdrukust, kes mõistab, et võime kuulda on tohutu väärtusega kingitus, kuid kes saab aru sellestki, et ka vaikuses möödunud aastad väärisid elamist. Selle raamatuga tahab ta saata helge läkituse kõigile nendele, kes pole siia ilma sündinud päris tervena. Müügil raamatukauplustes.

Meie lapse jõulumaa Rummusaares!

26.–30. detsembrini on Rummusaares JÕULUMAA!
 Kavast palju põnevat ja maitsvat:

- piparkoogid, kommid,
- lumelinna ehitamine,
- kuuse ehtimine,
- meisterdamine,
- teatrietendused,
- mängud,
- võistlused ja
- tuhat maailma parimat asja veel...

Buss Jõulumaaale väljub Tallinnast 26. detsembri hommikul ja jõuab tagasi 30. detsembri pealelõunaks. Osalemistasu 450 krooni, maksta enne laagrit. Laager toimub, kui osaleda soovib vähemalt 15 last.

Päkapikud ja jõuluvana
 koos suure kingikotiga juba ootavad!

Registreerimine on alanud.

Evelin Tamm eklvl@eklvl.ee või tel 5201428

EKLVL

Ehte 7, Tallinn 10318
 tel/faks 600 8 552
 GSM 520 1428
 e-post: eklvl@eklvl.ee
www.eklvl.ee

arveldusarve Hansapangas 22 100 111 5854

Infoleht

Toimetuse: Evelin Tamm, Epp Müil
 Tõlge: Maarika Varres
 Fotod: Evelin Tamm, Toomas Sepp,
 Jaan Eilart

Toetab
Euroopa Liit